

Ministerie van Financiën
Mevrouw drs. G.J. Salden
GT/FM/AL-GR, H.325
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

Onze referentie
2014-00016950/LSCHE

Uw referentie
Wijzigingsbesluit financiële
markten 2015

Den Haag
11 april 2014

Betreft
Consultatiereactie Wijzigingsbesluit FM 2015

Geachte mevrouw Salden,

Graag maken wij gebruik van de mogelijkheid te reageren op de concept regeling Wijzigingsbesluit financiële markten 2015. In deze brief gaan wij in op vier hoofdonderwerpen 1) wijzigingen rondom het provisieverbod, 2) de richtlijn solvabiliteit, 3) ongebruikelijke transacties en 4) beheerst beloningsbeleid

1. Voorstel uitzondering op het provisieverbod

Wij richten ons in dit deel van ons commentaar op de in paragraaf 3 voorgestelde uitzondering op het provisieverbod voor het adviseren van consumenten met (voorzienbare) betalingsachterstanden inzake een hypothecair krediet. Hieronder wordt ingegaan op het voorstel, de overwegingen van het Verbond, de rol en betrokkenheid van aanbieders, financiële adviseurs en de consument.

Voorstel consultatie

In het concept wordt voorgesteld om artikel 86c en 86h te wijzigen, zodanig dat het onder bepaalde voorwaarden een aanbieder is toegestaan provisie te betalen aan een adviseur of bemiddelaar bij consumenten met (voorzienbare) betalingsachterstanden ter zake van een hypothecair krediet. Ook een direct werkende aanbieder wordt door het voorstel geraakt en hoeft geen advies- en distributiekosten in rekening te brengen. Het voorstel wordt gemotiveerd met het willen wegnemen van eventuele belemmeringen om in gesprek te gaan met consumenten met (voorzienbare) betalingsachterstanden.

Overweging van het voorstel door het Verbond

Het Verbond van Verzekeraars heeft oog voor de negatieve effecten van de economische crisis en de impact hiervan op het (besteedbaar) inkomen van de consument. Werkloosheid, arbeidsongeschiktheid, echtscheiding, een relatiebreuk of het overlijden van een de partner kunnen leiden tot een daling van het (besteedbaar) inkomen en consumenten kunnen hierdoor

Informatie: dhr. mr. L.G. van der Scheer

Doorkiesnummer 0703338696 Fax rechtstreeks E-mail l.vd.scheer@verzekeraars.nl

Bordewijklaan 2, 2591 XR Den Haag, Postbus 93450, 2509 AL Den Haag, Internet www.verzekeraars.nl

met betalingsachterstanden te maken krijgen. Het is daarom van belang om preventief te werk te gaan.

Wij bepleiten een oplossing waarbij het vertrekpunt voor de consument is het kunnen blijven wonen in het huis waarvoor het hypothecair krediet is gesloten. Wij vinden dat bij het zoeken naar een oplossing het van belang is dat een dergelijke uitzondering op het provisieverbod duidelijk is afgebakend, waardoor voorkomen wordt dat deze uitzondering gebruikt kan worden voor het omzeilen van het provisieverbod.

De rol en betrokkenheid aanbieders, financiële adviseurs en de consument

De consument kan worden geholpen door specialistische schuldhulpverleners en/of zoals in het voorstel wordt geopperd door financiële dienstverleners. Het advies van de financiële dienstverlener moet wel leiden tot een adequate oplossing. Als het laatste niet het geval is, dan zal de consument mogelijk in een situatie met betalingsachterstanden en (problematische) schulden kunnen belanden. Om te borgen dat het klantbelang wordt gediend en om het risico van misbruik tegen te gaan zouden er in het voorstel additionele maatregelen kunnen worden getroffen. Wij denken aan het volgende:

- Helderder afbakenen van de reikwijdte: een heldere afbakening van de reikwijdte tot hypothecair krediet is van belang om het risico van misbruik tegen te gaan en onduidelijkheid te voorkomen. Er kan onduidelijkheid bestaan over de werkzaamheden die mogen worden verricht. Het Verbond gaat er vanuit dat het gaat om sec het hypothecair krediet en geen aanverwante producten. Zoals bekend hecht het Verbond aan het zuivere marktmodel en het provisieverbod.
- Toevoegen van definities: er zijn geen definities van de begrippen “betalingsachterstand” en “voorzienbare betalingsachterstand” gegeven. Hierdoor kan er te verschillend worden omgegaan met het gestelde in het voorstel. Dit kan marktversturend werken. Het voorstel zou zelfs kunnen worden aangegrepen om het onderscheidend vermogen van aanbieders in hun samenwerking met hun adviseur aan te zetten. Een ander punt is dat een “dreigende betalingsachterstand” wordt ondervangen door het instellen van rentepauzes of tijdelijke verlagingen van de rente. In die instanties moet waarschijnlijk worden teruggevallen op het begrip “voorzienbare betalingsachterstand”. Het is onvoldoende duidelijk of deze situaties ook onder het voorstel vallen. Ook hierom zijn objectieve criteria nodig (in de toelichting) om het begrip (voorzienbare) betalingsachterstand nader in te vullen.
- Vormgeving uitzondering en vormvereisten (conform provisieregels): voor wat betreft de vormgeving van de uitzondering is er een alternatief beschikbaar dat meer in lijn ligt met het zuivere marktmodel en de gewenste cultuurverandering van verkoopgedreven naar klantgerichte advisering. De consument wordt zo ook beter betrokken in het traject en de perceptie dat advies gratis is wordt tegen gegaan: de verzekeraar betaalt de consument en de consument betaalt de adviseur. De voorgestelde wijziging van artikel 86c is naar onze mening niet volledig. Wij denken dat daarom ook gekeken moet worden naar paragraaf 8.2.3 van Bgfo 3 (artikel 86k, tweede lid onder b en artikel 86m).
- Het transparant maken van hoogte provisie: als er provisie wordt betaald, dan moet de hoogte daarvan vooraf transparant worden gemaakt aan de consument. Dit volgt impliciet uit inducementregels, maar het is van belang om dit bij de uitzondering expliciet te maken.
- Het tegen gaan van het risico op misbruik: gelet op te verwachten discussies over de reikwijdte van de werkzaamheden voor adviseurs is er gevaar van misbruik van de regeling. De huidige regelgeving brengt waarschijnlijk mee dat de aanbieder voor (bemiddeling/advies) de kosten opdraait, die door verschillende adviseurs worden ingediend. Het is van belang dat er duidelijke kaders worden gegeven over hoe de regeling marktbreed moet worden

toegepast. Mogelijk kan de AFM hier een rol in vervullen (wat wel en wat niet als provisie in rekening kan worden gebracht (bij de aanbieder)).

Daarnaast vinden wij dat in het voorstel rekening moet worden gehouden met de situatie dat er reeds is betaald. Een adviseur ontvangt immers nog provisie voor overeenkomsten die zijn gesloten voor inwerkingtreding van het provisieverbod. Er moet voorkomen worden dat er dubbel betaald wordt voor het advies.

- Rol en betrokkenheid van consument: de betrokkenheid van de consument bij het oplossen van zowel (voorzienbare) betalingsachterstanden als (problematische) schulden is van groot belang. Een consument moet bereid zijn om bijvoorbeeld zijn bestedingspatroon aan te passen en zo een stukje eigen verantwoordelijkheid op te pakken. Wij bepleiten om in het voorstel de betrokkenheid van de consument mee te nemen. Zonder betrokkenheid van de consument werkt een preventieve aanpak niet.
- Verantwoordelijkheid voor het advies: als er een adviseur betrokken is bij het advies, dan blijft hij verantwoordelijk voor het advies.

2. Richtlijn Solvabiliteit

Wij willen voorop stellen dat we verheugd zijn dat het Theoretisch Solvabiliteitscriterium (TSC) vervalt, onder voorbehoud van het tijdig voldoende helder zijn van de Solvency II richtlijn. Wij hebben vorig jaar onze ernstige bezwaren geuit tegen het TSC. De minister van Financiën heeft daarop in de Tweede Kamer aangegeven met de sector verder in overleg te willen gaan hoe in 2015, met het oog op invoering van Solvency II in 2016, omgegaan kan worden met het TSC. Het doet ons deugd dat uit de gesprekken die wij recentelijk gevoerd hebben en deze concept teksten blijkt dat u de sector op deze manier tegemoet wil komen. Wij willen echter wel benadrukken dat de extra administratieve lasten voor de sector substantieel zijn. Hieronder gaan wij in op de administratieve lasten en enkele overige punten.

Over de voorbereiding op de richtlijn solvabiliteit II staat in de Nota van Toelichting: *'In verband met de indertijd verwachte toepassing van de richtlijn solvabiliteit II is in 2012 een oefening gehouden met de in te dienen jaarstaten. Vandaar de verwachting dat verzekeraars inmiddels bekend zijn met die richtlijn en al veel werk voor de invoering zullen hebben gedaan.'* Deze beredenering/verwachting is niet juist wanneer gekeken wordt naar de Richtsnoer rapportage. De jaarrapportage behelst veel meer templates en informatie dan hetgeen bij de 2012 oefening is uitgevraagd. Pas recentelijk bij het uitbrengen van de Richtsnoeren heeft EIOPA ook een 'near final' versie van de templates uitgebracht. Het statement *'Aangenomen mag worden dat de met de huidige rapportage gemoeide administratieve lasten een fractie daarvan zullen bedragen.'* is dus evenmin juist.

Wij hebben ter onderbouwing een schatting gemaakt van de kosten die gemoeid zijn met het vervangen van het Theoretisch Solvabiliteitscriterium (TSC) voor levensverzekeraars door een parallel run in 2015 voor alle verzekeraars. Uitkomst van deze schatting is een verhoging van de lasten voor de gehele sector met ongeveer €10 miljoen.

- Voor levenmaatschappijen (40) zijn de extra lasten beperkt: het vervallen van TSC en de reguliere kwartaalrapportages compenseren de extra lasten van de Solvency II rapportage. De totale extra lasten zullen tussen €400.000 en €500.000 voor alle levenmaatschappijen bedragen.
- Voor schademaatschappijen (150) zijn de extra lasten veel hoger: het vervallen van TSC heeft voor hen geen impact en er moeten veel meer maatschappijen rapporteren, hetgeen tot extra lasten zal leiden. Dit leidt tot extra lasten van ten minste €9 miljoen.

De berekeningen zijn gebaseerd op grove inschattingen waarbij zoveel mogelijk is aangesloten bij de eerder door het ministerie gehanteerde methodiek ("P x Q") bij de in het verleden gehouden eenmalige parallel run in 2012. Alleen de extra lasten ten opzichte van het basis scenario waarbij

de TSC tot 2016 liep zijn meegenomen. De kosten van de reguliere Wft rapportages worden laag ingeschat, ongeveer €5.000 per verzekeraar. Bij de kosten van een extra Solvency II rapportage worden de kosten van het opbouwen van ervaring buiten beschouwing gelaten, omdat die kosten er hoe dan ook zouden zijn. Het totale bedrag komt uit op €25.000 per verzekeraar, dit bedrag is gelijk aan het doen van een TSC run.

De saldering van de extra kosten (ruwweg €14 miljoen) met de "vrijval" van niet meer te maken kosten (ruwweg €5 miljoen), komt grosso modo uit op een totaal bedrag tussen €9 miljoen en €10 miljoen.

In de gesprekken tussen het Ministerie van Financiën, DNB en de sector is afgesproken dat in de aanlevering van de informatie het principe van proportionaliteit van toepassing is voor alle verzekeraars zonder dat alle formele eisen (berekening van model error) noodzakelijk zijn. Afspraak is dat er wel een duidelijke verbetering te zien is. Dit zou met name tot uiting moeten komen in de aanlevering van de "asset-by-asset" informatie.

In de Toelichting bij artikel I onderdeel C staat: 'Datzelfde geldt voor de eis voor her-, leven- en schadeverzekeraars om in de huidige staten de scenarioanalyses met betrekking tot markt- en verzekeringstechnische risico's (voor zover opgenomen in de nieuwe modellen) te berekenen op basis van de balans zoals die onder de Wft wordt opgesteld. Dit onderdeel van de huidige staat Organisatie en Risico wordt geschrapt door DNB voor de indiening in 2015.' Zouden in deze opsomming ook zorgverzekeraars opgenomen moeten worden of worden zij beschouwd als een verbijzondering van schadeverzekeraars?

Voorts staat er: 'Wanneer er onverwacht vertraging ontstaat in de planning van de Europese Commissie ten aanzien van de uitvoeringsverordening of de uitvoeringsverordening uiteindelijk te veel afwijkt van de door EIOPA gepubliceerde technische richtsnoeren, waardoor er in november 2014 nog onduidelijkheid is over de hoogte van de kapitaal-eisen en het aanwezige kapitaal onder de richtlijn solvabiliteit II, dan zal artikel 24a1 niet vervallen en artikel 131, vijfde lid, niet van kracht worden.' Het liefst zou de sector een duidelijke datum willen hebben. In feite zou een datum van 1 november moeten gelden om alle verzekeraars voldoende tijd te geven om het dan onderhavige scenario te kunnen implementeren.

Wij verzoeken u om in de Toelichting duidelijk te vermelden dat de invulling van de templates gebaseerd zal zijn op een 'best effort' basis dan wel 'comply or explain procedure'. Op deze wijze zouden de Technische specificaties op een passende en gefaseerde wijze ingevoerd worden zonder dat daardoor Solvency II feitelijk en formeel een jaar eerder wordt ingevoerd.

Voorts verzoeken wij u duidelijk aan te geven dat de Solvency I richtlijn nog steeds formeel het kader is waarop de solvabiliteitseisen gebaseerd worden tot en met 31 december 2015. Dit in navolging van het statement van EIOPA in de richtsnoeren.

3. Ongebruikelijke transacties

Wij hebben kennis genomen van de aangepaste indicatorenlijst. Op pagina 15 van het consultatiedocument wordt er verwezen naar de indicatoren voor levensverzekeraars:

Levensverzekeraar (artikel 1, eerste lid, onderdeel a, subonderdeel 5, van de wet) Bijkantoor in Nederland van levensverzekeraar met zetel buiten Nederland (artikel 1, eerste lid, onderdeel a, subonderdeel 9 jo. subonderdeel 5,	Een transactie waarbij de instelling aanleiding heeft om te veronderstellen dat deze verband kan houden met witwassen of financieren van terrorisme. Een transactie van of ten behoeve van een
--	---

van de wet)	(rechts)persoon die woonachtig of gevestigd is of zijn zetel heeft in een op grond van artikel 9 van de wet aangewezen staat.
-------------	---

Op aandringen van de FATF hebben zowel uw ministerie als toezichthouder DNB leidraden opgesteld om de Wwft-plichtige sectoren te ondersteunen in de naleving van de Wwft. Zowel in de leidraden als de geconsulteerde indicatorenlijst behorende bij het uitvoeringsbesluit Wwft wordt weinig houvast geboden voor de levensverzekeringssector. De geformuleerde indicatoren zijn zeer algemeen van aard. Dit is geheel niet verwonderlijk gezien het feit dat er nauwelijks tot geen gevallen van witwassen en/of financiering van terrorisme met levensverzekeringsproducten bekend zijn. De nalevinglasten waar de verzekeringssector echter mee wordt geconfronteerd, o.a. door de vele onderzoeken/queries op verzoek van DNB, zijn in verhouding tot het risico onnodig en disproportioneel. Wij zouden graag zien dat uw ministerie dit bevestigt en uitspreekt naar de toezichthouder DNB zodat de sector niet onnodig wordt belast met onderzoeken die tot (in zoverre ons bekend) geen resultaat opleveren (dat wil zeggen, er worden geen ongebruikelijke transacties gevonden). Met name levensverzekeraars zijn fors aan het snijden in kosten. In dit kader zijn dergelijke kostenverhogende activiteiten onwenselijk.

4. Beheerst Beloningsbeleid

Er bestaat een samenloop van de Wet beloningsbeleid financiële ondernemingen en de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (Wnt). Zoals het er nu naar uitziet vallen zorgverzekeraars onder beide wetten en dat is merkwaardig, gezien de verschillen.

Wij zijn graag bereid om deze brief nader toe te lichten tijdens een gesprek.

Met vriendelijke groet,

H.L. De Boer